

Název rigorózní práce **Výskyt a analýza lékových problémů u pacientů v léčebně dlouhodobě nemocných**
Uchazeč **Mgr. Anna Králová**
Oponent **PharmDr. Josef Malý, Ph.D.**

Posudek oponenta rigorózní práce

Autorka předložené práce se věnuje aktuálnímu tématu na poli farmacie. Důvodem je pro zatím nesmírně chudá evidence zapojení farmaceuta do prevence a managementu lékových problémů v České republice.

Práce obsahuje 88 stran textu a 27 tabulek a je členěna obvyklým způsobem.

Zpracování připomínek z prvního posudku zvýšilo úroveň práce. Přesto se autorka nevyvarovala některých pochybení, resp. nedostatků. Kvalitu práce snižuje řada zbytečných chyb formálního rázu (tisk textu našikmo, nepravidelné používání zkratk, nesprávný zápis číslovky a jednotek, místo „nuly“ je někdy používáno „písmeno O“, chybějící mezera mezi „i.v.“ apod.). V celém textu doporučuji používat názvy léčiv ve shodném jazyce.

Abstrakty:

Nacházím rozdíly v české a anglické verzi abstraktu (např. 140 vs. 141 zachycených lékových problémů). Použité zkratky nejsou důsledně používány (lékový problém – DRP). Do výsledků nepatří věta „Identifikované DRPs byly klasifikovány a statisticky zpravovány.“ (náleží do metodiky).

Zkratky:

Zavedené zkratky nejsou používány při každém výskytu daného termínu (např. DRP), některé nejsou vysvětleny (např. PEG), resp. chybí v seznamu zkratk anebo jsou podle mého názoru vysvětleny chybně s ohledem na kontext uvedený v textu (START – screeningový systém pro potenciálně nevhodné preskripce ve stáří – Screening Tool to Alert Doctors to the Right Treatment).

Teoretická část:

- Strana 12: citace č. 12 se objevuje dříve než citace č. 10 a 11.
- Místo „aktuální problémy“ – doporučuji používat termín „manifestované problémy“.
- Strana 16, tabulka č. 2, definice P4: ...Pacient užívá nebo mu je podáváno špatné léčivo nebo žádné. Může se jednat o pochybení v užití léčiva nebo aplikaci, ale také o špatnou administrativu.“ Místo „špatná administrativa“ by mělo být uvedeno „problém s výdejem léčiva“ (chyba v překladu).
- Strana č. 19: chybí citace u dvou odstavců uprostřed stránky.
- Kladně hodnotím snahu komentovat studie, ale myslím si, že není vhodné dělat nesystematické závěry z pěti studií různých metodik a typů (různého postavení v rámci hierarchie důkazů).
- Strana č. 28: Studie č. 2 není typem kontrolované studie.
- Kapitola 3.6 je přehledná a dobře koncipovaná, její úroveň však někdy snižuje volba starších literárních zdrojů. Poslední dva odstavce kapitoly nemají literární citace.

Praktická část:

- V této části práce se objevuje více formálních chyb.
- Úprava tabulek není shodná.
- V metodice se uvádí, že bylo stanoveno individuální riziko. Bylo toto riziko nějak klasifikováno?
- Uvádíte, že většina pacientů vykazovala polymorbiditu, co bylo uvažováno jako polymorbidita?
- Byla provedena kontrolní revize farmakoterapie? Možná by to vedlo k vyššímu zachytu lékových problémů.

- Při hodnocení mělo být lépe pracováno s denominátorem, v mnoha případech by se hodil jako denominátor počet pacientů (tabulka č. 10) nebo počet lékových problémů (např. tabulka č. 19).
- Tabulka č. 15: kategorie P 4.6 – opravdu se jednalo o problém s výdejem a dávkováním?
- Strana č. 58: léčivo se jmenuje indakaterol (ne „idacaterol“).
- Cholekalciferol je vitamín D3.
- Kladně hodnotím příklady dvou kazuistik, negativem je horší přehlednost, chybějící jednotný formát textu a formální chyby (kyselina acetylsalicylová, „origu“, hemodializačním programu).
- Diskuze: strana č. 71 (odstavce č. 3 a 4) patří do metodiky práce, resp. se jedná o její opakování.

Otázky do diskuze:

1. Jaký je rozdíl mezi „adverse drug event“ a „adverse drug reaction“?
2. V metodice uvádíte, že jste jako zdroj informací používala SPC a recentní zdroje, jaké to byly? Byla to např. „Beersova kritéria“?
3. Jakým způsobem byly vybírány a na základě čeho by hodnoceny lékové problémy typu „léková interakce“? Proč se mezi interakcemi objevila právě kombinace omeprazol a klopidogrel, když uvádíte, že nejsou k dispozici jasná data.
4. Na straně č. 68 uvádíte metodiku „přiját s výhradou“, na straně č. 70 jsou uvedeny jiné informace k této problematice, prosím o vysvětlení.
5. Diskutujte aktuální strategie prevence a léčby chronické obstrukční plicní nemoci.

Přes uvedené výtky práce splňuje požadavky kladné na rigorózní práce. Práci doporučuji k obhajobě.